

FORTIDSMINNEFORENINGEN

The Society for the Preservation of Norwegian Ancient Monuments

NORDLAND AVDELING

NVE
Konsesjonsavdelingen
Postboks 5091
Majorstua

0301 Oslo

Bodø 10. juni 2014

nve@nve.no
dkj@nve.no

ROGNLIA KRAFTVERK, BODØ KOMMUNE UTTALELSE TIL KONSESJONSSØKNAD

Fortidsminneforeningen går mot etablering av kraftverket.

Oppegårdselva har et unikt miljø med 7 bevarte møller. Det planlagte kraftverket vil medføre inngrep i dette kulturmiljøet.

Kulturminneverdiene knyttet til dette miljøet er:

- 7 bevarte møller på et lite område og ved én elv er antakelig helt unikt. Det er ikke kjent andre steder i Nord-Norge, muligens er det også unikt i nasjonal sammenheng.
- Det er en ekstra verdi at flere av møllene er i komplett stand med teknologien bevart (kvernkall, kvernsteiner, inventar og tro). På noen av møllene er teknologien demontert, men kan lett monteres og tas i bruk.

Møllene er etter tradisjonen fra 1700-tallet til tidlig 1900-tall. Det gir en stor og svært sjelden tidsdybde. Møller er klimautsatte bygninger og innretninger som ofte er fornyet og skiftet ut. I Misvær er til dels både eldre bygningskonstruksjoner og eldre teknologi bevart.

I elvemiljøet er eldre troganger bevart. Det ble alltid brukt osp til dette og det er viktig at disse eldre elementene med sine verktøyspor bevares og dokumenteres. Disse kan lett bli skadet ved planlagte gravearbeider.

Omkring møllene er det også bevarte murer og renner av stein for å lede vannet til og fra tro og kvernkall. På tross av flom er grunnen så pass stabil og steinene så store at det er lite bevegelse. Gravearbeider vil lett forstyrre og fjerne kulturminner som er viktige for å forstå møllenes funksjon.

Det går en synlig og fin opparbeidet vei (hestvei) fra gården til den nederste mølla, og også sti langs møllene. Særlig veien, men dels også stien vil bli ødelagt eller skadet og kulturminneverdiene redusert av det planlagte kraftverket med sine rørgater.

Møllene ligger i utkanten av det fredede klyngetunet Misvær øvre. Én av bygningene er automatisk fredet (eldhus) datert 1556. Et bolighus har meget høy alder (ikke datert). Samme bruket har også et stabbur. I eldhusets forgang malte kvinnene korn til grautmel, mens melkista med malt korn fra møllene i elva ble oppbevart i stabburet. Det er en sterk kulturhistorisk sammenheng mellom bygningene i tunet og møllene i elva bak gården. Det er vesentlig at denne sammenhengen bevares mest mulig. Noe av den fremste forskningen om tradisjonell norsk matkultur er hentet nettopp fra denne bygda, gjennom etnolog Astri Riddervolds arbeider. Den fysiske rammen som gir mulighet til å forstå det tradisjonelle samfunnet finnes her i rikt monn.

Elvemiljøet med de 7 møllene, og et beskjedent lysverk fra 1923, har sterke kvaliteter for kunnskap og opplevelse. Området er lett tilgjengelig og kan med enkel tilrettelegging nås av alle brukergrupper. Bevaring av dette miljøet forener godt kulturminnevern med friluftsliv.

Fortidsminneforeningen vurderer å fremme forslag om fredning av de 7 møllene med omgivelser.

Fortidsminneforeningen går sterkt imot etableringen av kraftverket.

Med vennlig hilsen

Gisle Jakhelln
Antikvarisk utvalg
Fortidsminneforeningen
Salten lokallag av Nordland avdeling

kopi:

Kulturkontoret Bodø kommune
Kulturminner i Nordland, Kulturvernseksjonen Nordland fylkeskommune